

Beslutning om inkludering av Yahoo! Inc.

1. desember 2014

Innledning

Utelukkelsen av Yahoo! Inc. fra KLPs og KLP-fondenes investeringer blir opphevet fra og med 1. desember 2014.

Yahoo! Inc. (heretter kalt Yahoo) ble utelukket i desember 2005 på grunn av brudd med punktet om menneskerettigheter i KLPs og KLP-fondenes retningslinjer for ansvarlige investeringer.

Bakgrunnen for utelukkelsen var medvirkning til brudd på ytringsfrihet, som nedfelt i blant annet FNs konvensjon om sivile og politiske rettigheter (ICCPR), art. 19. Andre relevante internasjonale normer er FNs Global Compact, prinsippene 1 og 2 (om menneskerettigheter), og kapittel IV av OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper.

Yahoo overleverte brukerinformasjon til kinesiske myndigheter som førte til ti års fengselsstraff for en kinesisk journalist. Journalisten hadde sendt informasjon til utenlandske internetsider om et hemmelig dekret der myndighetene skrev om hvordan man skulle hindre demonstrasjoner på femtenårsdagen for massakren på Den himmelske freds plass. Yahoo overleverte informasjon som knyttet e-posten til journalistens IP-adresse og fysisk lokalisering. Yahoo viste da til at man må følge lokale myndigheter, til tross for at overføring av såkalte statshemmeligheter over internett kan medføre dødsstraff i Kina.

KLPs beslutning om utelukkelse ble tatt på grunnlag av rapport og anbefaling fra GES.

Dialog

KLP Kapitalforvaltning har gjennom årene hatt en løpende dialog med Yahoo. Selskapet har siden hendelsen innført en rekke tiltak for å hindre at liknende skjer igjen – men ikke i Kina.¹ I 2005, etter hendelsen fant sted, kjøpte Yahoo en eierandel på ca. 40% i Alibaba.com (heretter kalt Alibaba). Yahoo fusjonerte i tillegg sin virksomhet i Kina med Alibabas gjennom joint venture, Yahoo China, hvor Alibaba ble operatør.² Som minoritetsaksjonær med 40% av aksjene, men kun 35% av stemmerettighetene i Alibaba forklarte Yahoo at selskapet hadde for begrenset innflytelse

¹ Samtale med Yahoo (12 januar 2011).

² "Yahoo to invest US \$1 billion in Chinese e-commerce site", *The New York Times* (11 august 2005). URL: <http://www.nytimes.com/2005/08/11/business/worldbusiness/11iht-web.0811yahoo.html> (siste besøk 6 oktober 2014).

til å innføre omfattende tiltak for å beskytte Yahoo China brukernes identitet.³ Yahoo China har dog advart brukerne av både e-post og nettleser at bruk av tjenesten er underlagt kinesisk lov.⁴

Beskrivelse av hendelsen – historikk og utvikling

- 2004** Den kinesiske journalisten Shi Tao blir arrestert etter å ha videresendt en epost fra kinesiske myndigheter som instruerte han til ikke å dekke markeringen av massakren på Den himmelske freds plass.
- 2005** Yahoo kjøper en 40% eierandel i Alibaba.com. Yahoos virksomhet i Kina fusjoneres med Alibabas. Alibaba tar operatøransvar for denne joint venture, Yahoo China.⁵
- 2007** Yahoo inngår forlik med familiene til journalistene Shi Tao og Wang Xiaoning.⁶ Begge journalister ble fengslet etter Yahoo leverte brukerinformasjon til kinesiske myndigheter, og familiene søkte erstatning gjennom en rettssak mot selskapet i USA. Yahoo forplikter seg til å opprette et fond til støtte for menneskerettighetsforkjempere.⁷
- 2013** Snowden-lekkasjene avslører at flere amerikanske IT-selskaper, blant annet, Yahoo, har levert informasjon til det amerikanske National Security Agency (NSA).⁸
- Yahoos virksomhet i Kina gjennom joint-venturet med Alibaba opphører. Yahoo er dermed representert i Kina kun gjennom sin eierpost i Alibaba.⁹
- 2014** Yahoo får gjennomslag i det amerikanske Foreign Intelligence Surveillance Court of Review for å kunne publisere hittil hemmeligstemplede dokumenter fra Yahoos rettssak mot den amerikanske staten i 2007-2008. Selskapet hadde argumentert mot NSAs krav på

³ Samtale med Yahoo (12 januar 2011).

⁴ Ibid.

⁵ "Yahoo to invest US \$1 billion in Chinese e-commerce site", *The New York Times* (11 august 2005). URL: <http://www.nytimes.com/2005/08/11/business/worldbusiness/11iht-web.0811yahoo.html> (siste besøk 6 oktober 2014).

⁶ Catherine Rampell, "Yahoo settles with Chinese families", *Washington Post* (14 november 2007). URL: <http://www.washingtonpost.com/wp-dyn/content/article/2007/11/13/AR2007111300885.html> (siste besøk 2 oktober 2014).

⁷ Ibid.

⁸ Leo Kelion, "Q&A: NSA's Prism internet surveillance scheme", *BBC News* (25 juni 2013). URL: <http://www.bbc.com/news/technology-23027764> (siste besøk 6 oktober 2014).

⁹ Michael Kan, "Yahoo's China page closes following gradual phase out", *IT World* (2 september 2013). URL: <http://www.itworld.com/internet/371188/yahoos-china-page-closes-following-gradual-phase-out> (siste besøk 6 oktober 2014).

å levere informasjon, men tapte saken og ble pålagt å holde alle detaljer om programmet og rettssaken hemmelig.¹⁰

Alibaba børsnoteres i USA. Yahoo selger 140 millioner aksjer i selskapet, og sitter dermed igjen med en eierandel på ca. 15% i Alibaba.¹¹

Siden september 2013 har Yahoos virksomhet i Kina foregått gjennom sin minoritetseierpost i det kinesiske selskapet Alibaba, i utgangspunktet på 40%.¹² Men i september 2014 ble dette redusert til ca. 15% etter Alibaba ble børsnotert i USA.¹³ Dermed har Yahoo i praksis meget begrenset innflytelse over Alibabas virksomhet.

Selskapets tiltak

1. *Global Network Initiative*

Yahoo var blant de første medlemmene av Global Network Initiative (GNI), et bransjeinitiativ som fremmer yttringsfrihet og personvern i IKT-sektoren.¹⁴ GNI begynte i sin årsrapport for 2010 å utlyse informasjon som selskapene selv rapporterte om deres etterlevelser av GNIs prinsipper om yttringsfrihet og personvern.¹⁵ I 2014 publiserte GNI sin første uavhengig rapport av medlemmenes etterlevelse av GNIs prinsipper, dog uten informasjon om selskapenes levering av informasjon til det amerikanske NSA.¹⁶

2. *Menneskerettighets-"due diligence"*

Yahoo implementerer en "due diligence" av menneskerettighetsrisikoene i alle sine nye operasjoner. For eksempel, Yahoo valgte å flytte sine servere på vietnamesisk fra Vietnam til

¹⁰ Dominic Rushe, "Yahoo \$250,000 daily fine over NSA data refusal was set to double 'every week'", *The Guardian* (12 september 2014). URL: <http://www.theguardian.com/world/2014/sep/11/yahoo-nsa-lawsuit-documents-fine-user-data-refusal> (siste besøk 3 oktober 2014).

¹¹ Benjamin Snyder, "Yahoo earned a \$9.4 billion windfall from selling shares in Alibaba's IPO", *Fortune* (30 september 2014). URL: <http://fortune.com/2014/09/30/yahoo-earned-a-9-4-billion-windfall-from-selling-shares-in-alibabas-ipo/> (siste besøk 6 oktober 2014).

¹² Michael Kan, "Yahoo's China page closes following gradual phase out", *IT World* (2 september 2013). URL: <http://www.itworld.com/internet/371188/yahoos-china-page-closes-following-gradual-phase-out> (siste besøk 6 oktober 2014).

¹³ Benjamin Snyder, "Yahoo earned a \$9.4 billion windfall from selling shares in Alibaba's IPO", *Fortune* (30 september 2014). URL: <http://fortune.com/2014/09/30/yahoo-earned-a-9-4-billion-windfall-from-selling-shares-in-alibabas-ipo/> (siste besøk 6 oktober 2014).

¹⁴ Global Network Initiative. URL: <https://globalnetworkinitiative.org/gnitags/gni> (siste besøk 3 oktober 2014).

¹⁵ Global Network Initiative, *Principles*. URL: <https://www.globalnetworkinitiative.org/principles/index.php> (siste besøk 6 oktober 2014).

¹⁶ Global Network Initiative, *Public Report on the Independent Assessment Process for Google, Microsoft, and Yahoo* (januar 2014), s. 5. URL: <https://globalnetworkinitiative.org/sites/default/files/GNI%20Assessments%20Public%20Report.pdf> (siste besøk 6 oktober 2014).

Singapore, etter at vietnamesiske myndigheter annonserte skjerpede regler for regimekritiske ytringer på nettet.¹⁷

3. *Retts sak mot krav på levering av informasjon til PRISM-programmet i USA*

Snowden-lekkasjen avslørte at Yahoo har levert informasjon til PRISM-programmet til USAs National Security Agency (NSA). Likevel har Yahoo nylig kunne bekrefte at selskapet nektet å gi informasjon til PRISM på frivillig basis og gikk til sak mot den amerikanske staten i Foreign Intelligence Surveillance Court (FISC). Yahoo tapte saken og måtte innføre NSAs krav for å unngå betydelige forelegg.¹⁸ I 2013 gikk Yahoo igjen til sak i FISC for å kunne offentliggjøre sakspapirene fra 2008. Yahoo fikk medhold i september 2014 og har siden utlyst over 1.500 sider med saksdokumenter på sin nettside.¹⁹ Den uavhengige NGOen Electronic Frontier Foundation skriver at Yahoo fortjener ros for å kjempe for brukernes rettigheter, selv når selskapet ikke kunne offentliggjøre kampen.²⁰

Vurdering

KLP har gjort følgende vurdering av de fire kriteriene for inkludering:

1. *Hendelsen har opphørt.*

Det har ikke kommet opplysninger som indikerer at Yahoo har vært involvert i en liknende hendelse siden saken om Shi Tao og Wang Xiaoning, og selskapet har inngått et forlik med familiene til de to journalistene.

¹⁷ Douglas MacMillan, "Yahoo's delicate dance in Vietnam", *Bloomberg Businessweek* (28 mai 2009). URL: http://www.businessweek.com/technology/content/may2009/tc20090528_660986.htm (siste besøk 6 oktober 2014).

¹⁸ Dominic Rushe, "Yahoo \$250,000 daily fine over NSA data refusal was set to double 'every week'", *The Guardian* (12 september 2014). URL: <http://www.theguardian.com/world/2014/sep/11/yahoo-nsa-lawsuit-documents-fine-user-data-refusal> (siste besøk 3 oktober 2014). Ron Bell, "Shedding light on the Foreign Intelligence Surveillance Court (FISC): Court findings from our 2007-2008 case", *Yahoo! Global Public Policy* (11 september 2014). URL: <http://yahoopolicy.tumblr.com/post/97238899258/shedding-light-on-the-foreign-intelligence-surveillance> (siste besøk 6 oktober 2014).

¹⁹ Dominic Rushe, "Yahoo wants Fisa objections revealed", *The Guardian* (11 juli 2013). URL: <http://www.theguardian.com/technology/2013/jul/11/yahoo-wants-fisa-objections-revealed> (siste besøk 6 oktober 2014); Ron Bell, General Counsel, "shedding light on the Foreign Intelligence Surveillance Court (FISC): Court findings from our 2007-2008 case", *Yahoo! Global Public Policy* (11 september 2014). URL: <http://yahoopolicy.tumblr.com/post/97238899258/shedding-light-on-the-foreign-intelligence-surveillance> (siste besøk 6 oktober 2014).

²⁰ Mark Rumold, "Yahoo's fight for its users in secret court earns the company special recognition in Who Has Your Back survey", *Electronic Frontier Foundation* (15 juli 2013). URL: <https://www.eff.org/deeplinks/2013/07/yahoo-fight-for-users-earns-company-special-recognition> (siste besøk 6 oktober 2014).

Snowden-lekkasjen avslørte likevel at selskapet har overlevert brukerinformasjon til det amerikanske NSA,²¹ og det er umulig å fastslå de eventuelle konsekvensene for enkelte brukere – heller ikke hvem de er. Slike statlige krav på brukerinformasjon i et demokratisk samfunn blir alltid problematiske. Det er ingen grunn til å tro at informasjonen har blitt brukt av den amerikanske staten til å hindre ytringsfrihet, men så lenge detaljene i saken er hemmeligstemplett blir det umulig å være sikker på dette. Uansett viser selskapets handling i saken og rettslige steg mot NSAs krav at Yahoo har en kritisk holdning til PRISM-programmets omfattende samling av brukerinformasjon.

2. Selskapet har håndtert hendelsen på en ansvarlig måte.

Yahoo har inngått forlik med de berørtes familier²² og innførte nye tiltak for beskyttelse av brukernes personvern og ytringsfrihet på bakgrunn av lærdommen fra Kina.²³

3. Systemer og rutiner på plass for å forhindre at lignende skjer igjen.

Yahoo er en av de første medlemmene av Global Network Initiative (GNI) og har dermed forpliktet seg til å etterleve GNIs prinsipper om ytringsfrihet og personvern.²⁴ I 2013 begynte selskapet å publisere en "transparency" rapport i tillegg til en forklaring av Yahoos rutiner for håndtering av krav om brukerinformasjon fra myndigheter.²⁵ Yahoo har i tillegg etablert menneskerettighets-"due diligence"-prosedyrer for nye satsingsområder.

4. Punkt 1–3 er verifisert.

Informasjonen under punkt 1 og 2 er bekreftet av uavhengige nyhetskilder samt GNIs uavhengig vurdering av Yahoos etterlevelse av GNI-prinsippene (punkt 3).

Det svake punktet i oppfyllelsen av inkluderingskriteriene er punkt 1, siden informasjon fra Snowden-lekkasjen avslører at Yahoo har overlevert brukerinformasjon til det amerikanske NSA. Dette har imidlertid skjedd etter at Yahoo har klaget NSAs krav til FISC og tapt saken. Dessuten har alle aktører i bransjen lokalisert i USA måtte overlevere denne type brukerinformasjon til

²¹ Dominic Rushe, "Yahoo \$250,000 daily fine over NSA data refusal was set to double 'every week'", *The Guardian* (12 september 2014). URL: <http://www.theguardian.com/world/2014/sep/11/yahoo-nsa-lawsuit-documents-fine-user-data-refusal> (siste besøk 3 oktober 2014).

²² Catherine Rampell, "Yahoo settles with Chinese families", *Washington Post* (14 november 2007). URL: <http://www.washingtonpost.com/wp-dyn/content/article/2007/11/13/AR2007111300885.html> (siste besøk 2 oktober 2014).

²³ Global Network Initiative, *Public Report on the Independent Assessment Process for Google, Microsoft, and Yahoo* (januar 2014). URL: <https://globalnetworkinitiative.org/sites/default/files/GNI%20Assessments%20Public%20Report.pdf> (siste besøk 6 oktober 2014).

²⁴ *Ibid.*, p. 15.

²⁵ *Ibid.*, p. 15. Se, også Marissa Mayer, CEO and Ron Bell, General Counsel, "Our commitment to our users' privacy", *Yahoo!* (17 juni 2013). URL: <http://yahoo.tumblr.com/post/53243441454/our-commitment-to-our-users-privacy> (siste besøk 6 oktober 2014).

NSA – og Yahoo har kanskje gått lengst i å sette seg mot NSAs krav.²⁶ KLP vurderer det uansett som retningsgivende at om Yahoo allerede var i KLPs investeringer ville ikke en anbefaling om eksklusjon være hensiktsmessig basert på dagens forhold.

Yahoo erkjenner at den opprinnelige hendelsen som dannet grunnlag for utelukkelse var kritikkverdig, og har innført en rekke tiltak for å styrke brukernes personvern.²⁷ På noen områder kan Yahoo faktisk sies å være bransjeledende innenfor feltet.²⁸ Likevel har KLP hittil vært kritisk til manglende tiltak i selskapenes aktivitet i Kina, som foregår gjennom eierposten i Alibaba. Nå har Yahoo en så lav aksjepost i Alibaba at det er urimelig å holde Yahoo ansvarlig for Alibabas handlinger.

Konklusjon og tilrådning

Utelukkelsen av Yahoo fra KLPs og KLP-fondenes investeringsunivers blir opphevet fra og med 1. desember 2014.

²⁶ Leo Kelion, "Q&A: NSA's Prism internet surveillance scheme", *BBC News* (25 juni 2013). URL: <http://www.bbc.com/news/technology-23027764> (siste besøk 6 oktober 2014). Det kan ikke utelukkes at andre selskaper har tatt lignende steg mot NSA, da de relevante rettspapirene kan være hemmeligstemplede.

²⁷ Douglas MacMillan, "Yahoo's delicate dance in Vietnam", *Bloomberg Businessweek* (28 mai 2009). URL: http://www.businessweek.com/technology/content/may2009/tc20090528_660986.htm (siste besøk 6 oktober 2014) ("We've learned tough lessons as pioneers in the emerging markets, and we've also taken that and tried to be a leader in business and human rights...").

²⁸ Se, f.eks. ²⁸ Dominic Rushe, "Yahoo \$250,000 daily fine over NSA data refusal was set to double 'every week'", *The Guardian* (12 september 2014). URL: <http://www.theguardian.com/world/2014/sep/11/yahoo-nsa-lawsuit-documents-fine-user-data-refusal> (siste besøk 3 oktober 2014) (som forklarer Yahoos motstand mot amerikanske myndigheters krav gjennom det omstridte PRISM-programmet).